

JAROMÍR TYPLT

A B 101-es töredék

Krétafirkálmány
két buborék mint házjel
az ajtó mellett a vakolaton
itt lakik az őrület.

Mosolyogva jön eléem pont aznap amikor megbolondul.
Még pár lépés és a mosoly eltűnik
életemben nem láttam senkit ennyire seperc alatt elsötétülni
egész arcával megzuhanni megfélelkezni magáról
és bambán megtorpanni itthagyni azt kiszolgáltatva
és iszonytatóan kitágult szemmel figyelni
ahogy növekszik
feltartóztathatatlanul növekszik.
Amíg ki nem zökkenti egy hang
nevén szólítva őt magához. Amióta meghalt az anyja Ferenc
teljesen egyedül él a házban.

Végigvisz engem a folyosón
rám hagyja bármit is mondok
túl bő nadrág lecsúszik a csípőjéről
egész mélyen a fekete fanszórzetig
melyet kissé nyugtalanul megpillantok
megsejtek
mire újra felköti a nadrágját.

Későn kapok észbe mibe is léptem be.
Megszokott viselkedés megszokott feleletek.
Talán csak az a sok felhajtás
az hogy behatoltunk a házába
és felfogatjuk kihozzuk a dolgokat véssük a falakat fúrunk

Typlt, Jaromír (Nová Paka, 1973), Jiří Orten-díjas cseh költő, performer, experimentális művész, elsősorban az „art brut” kérdéseivel foglalkozó művészetteoretikus és monográfiaszerző, korábban kurátorként is működött.

Számos írása a költészet és a próza elegyítésének az eredménye. Lételeme a költészet és más művészeti ágak (képzőművészet, zene) kombinálása. Nem egy művéből bibliofil kiadványok, kísérleti kisfilmek és hangfelvételek készültek. Versei német és román fordításban is megjelentek. Prágában él. *A B 101-es töredék* című vers a *Za dlouho* (Soká) c. kötetben jelent meg.

leülünk az asztalhoz felöntjük a kávékat
és nevetünk a vicceken. Látszólag mindennel egyetért majd
nagyon is készségesen
túlontúl készségesen
de ki-kiütöző idegességgel.
Nem vette be a gyógyszert. Állítólag elfelejtette.

Visszatér a munkájához.
Nagyban koncentrálna gondosan és mégis ahogy esik
csiszolópapírt ragaszt fel egy falapkára.
A lebiggyesztett alsó ajkán lecsorog a nyál
percenként
lecsöppen
egy nyúlós fehér nyál
és ő észre sem veszi
viszont dőlni fog belőle

mindent jól át kell gondolni

ez figyelmeztetés lesz
alaposan át kell gondolni mielőtt bárki bármibe is belekezdene
nehogy a kezdet
értelmetlen legyen! Mondja és a házra
gondol majd
bár mintha nem arra hanem másra valami általánosra

a dörzspapír csiszolásra való

fontos dolog: hiszen a dörzspapír csiszolásra való
ez sokszor elfelejtődik.

De mindjárt meglátom hogy nem becsül alá.
Letépi a papír egy darabját
sűrűn megszórja mosogatóporral
vizet csöpögtet rá
majd ujjával pempővé keni szét,
amelyet kettőnkön kívül talán
elképzelni sem tud senki.

A sprőd szemcsésség
piszkosan felhabzik.

Még egy kis nyálat kever hozzá
a fölösleges gátlásoknak leáldozott
hisz minden ami itt van tisztálkodás után kiált.
S azzal a visszataszító szürke pempővel elkezd sűrűlni
a retkes mosogatót kályhát padlót bögréket
a rászáradt zsír és mocsok alkotta foltokat
semmi sem állítja meg
mostantól egyenesen a földre köpköd majd
a természetesség mibenlétéről értekezve

főleg a természetességéről!

Megvilágosodás
mi más
csak még egy kicsit át kell pucolni.
Mert ugyebár mindenek előtt és mindenén át
a dörzspapír volt az ami a mindenséget szétében
hosszában szétkente
és a tisztítás kérdése
jócskán a tisztába is ér
Keresztül-kasul

a dörzspapír szemszögéből nézzed!

noszogat majd engem
jelentőségteljesen kacsingatva
és ellenőrizve szigorúan vizsgálva vajon
értem-e hogy nem csak véletlenül mondja nekem
hanem szánt szándékkal csak nekem szánja
tekintettel arra ami életbe vágóan fontos
hogy tudjam

*a dörzspapír
és a megtisztított asztal szemszögéből
nézzed
és egyből világos lesz neked
megismered a jövőt
VALÓSÍTSD MEG!*

Sajnos nem sikerül.
Az emlékezet csak foszlányokban ragadja meg
azok pedig az évek során úgyis szertefoszlanak
és összekuszálódnak

mint a réges-rég kimondott a barlangvisszhangok
dübörgésében elvegyült jóslatok emléke

*mert dolgozni kell
végig kell gondolni a dörzspapír szerepét
attól megismered önmagad
nem hiába mondják
ISMERD MEG ÖNMAGAD!*

Amit biztosan nem mond hiába.

Az előadótermekben ahonnan jöttem
ahol jó sok évig ücsörögtem és fecsegttem
időnként ismételték ezt a mondatot a
rém érdekesen hangzó eredeti nyelvén
meg érdekes hangzású fordításokban
de mindig csak mint egy kósza ötletet amely
ha jól belegondolunk akár jelenthetne is valamit
viszont itt
mintha a porból a füstből a penészből a szutyokból
maga Hérakleitosz villanna ki
végsősoron az
epheszoszi.

Már pedzem is:
jól vigyázz mi történik amikor kézbe veszed ezt a papírt!
Már pedzem is:
a szemcsés dörzspapír a szemcsés világ tükörképe és a tiéd is
aki egy szemcse vagy benne.

Már pedzem is:
csúszás meg letörlés összetétel horzsolás és ragyogás mállás és por.

Már pedzem is:
éberség!

Már pedzem is:
a döntő részlet a pontok közül az egyetlen pont
a fordulópont.

Ferenc
a fordulópont.

Rám néz és a matracból kitép egy marék szalmát
porfelhőket ver fel amint köp a padlóra
melyet lázasan elkezd pucolni a szalmával

a megismerés és a tudás nem ugyanaz!

Már nem is fogom elhinni amit hallok

*a megismerés és a tudás nem ugyanaz
és most megmutatom neked
tulajdonképpen
a*

megismerést!

A bögrébe mártja az ujjait majd lendületesen
elkezd szórogatni a vizet a padlóra
mint valaki aki parancsol a pornak akarva hogy elüljön
és ne fojtogasson.

A por pedig elül és nem fojtogat engem tovább.
Mert itt erről lesz szó.
Rólam
a megmentésemről
hiszen addigra már minden lélegzetvétel égetni fog.

Az ő figyelmét meg ez nem kerüli el
a megismerés barátság.

Ő maga mondja ki e szavakat

a megismerés barátság

utána meg rögtön kivezetem onnan
ki a házból ahol egy csapatnyi szerelőgatyás fickó
tovább tombol majd falakat vés és port ver fel
ez nem az ő szemének való látvány
kilépek vele a szúrós tavaszi nap alatti tájba
mindenfelől csillogás a fatörzsek csupasz árnyéka
a hordalékkavicsok az úton percenként megzördülnek
friss és hamisítatlan
még csiszolatlan világ.

Egyelőre még vele együtt leszek benne
szinte
de ez a szinte a döntő.

Már fölösleges lesz bármit magyarázni
a szavak úgyis öszvissz a sziszegőkből tevődnek össze
rámutat egy homokkupacra túl a kerítésen a cipőtálcza megreccsen
én erősen beszívom a levegőt és ő
azonnal egyetért lelkesedik hogy végre rájöttem
hiszen ez az alap
a légzés a por a súrolás és a csillogás
a barátság és az éles szem.

De itt ez a recsegő
szinte.

Még a kerámiaműhelyben
a pszichiátere várva
újításokat eszel ki
hogyan kell a reszelt csiszolópapírt a festékkel együtt hozzáadni
az agyaghoz
és így formázni beindítani a termelést

tudtam én ám hogy mi hiányzott nektek!

majd végül ezzel az igazsággal amely mindent megváltoztat
és semmivé tesz minden korábbi tapasztalatot
elkísérem Ferencet a betegfelvételhez.

Még ezt a megbízást is elfogadom.

Megismerés és barátság.
Keresztül-kasul
vagy szinte.

SVOBODA RÓBERT fordítása